

4. Дослідження комунікаційних бар'єрів у соціальних науках. *Соціологічні студії*. 2018. С. 3–7.
5. Рекомендації щодо комунікації з вразливими категоріями населення : аналітичні матеріали. Київ, 2022.
6. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 6 жовт. 2005 р. № 2961-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>
7. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю від 13 груд. 2006 р. (ратифікована Україною 2009 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
8. Кульбіда С. В. Українська жестова мова: лінгвістичні засади дослідження. Київ, 2018.
9. Цифрова інклюзія та доступність: соціальна діджиталізація : монографія / Ганна Давиденко. Вінниця : ТВОРИ, 2023. 240 с. DOI: <https://doi.org/10.58521/978-617-552-348-3-2023-236>

Кононіченко Ірина Олександрівна,
здобувач вищої освіти 304 групи,
спеціальності «Правоохоронна
діяльність», навчально-наукового
інституту права та психології
Національної академії
внутрішніх справ
Науковий керівник:
Бортун Каріна Олександрівна,
доцент кафедри ділової української
та іноземних мов навчально-
наукового інституту права
та психології Національної академії
внутрішніх справ, голова Ради
молодих вчених НАВС, кандидат
філологічних наук, доцент

УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ФАКТОР НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В ЦИФРОВУ ЕРУ

В епоху інформаційного протистояння кожне висловлене слово набуває статусу стратегічної зброї, адже саме комунікаційний простір формує суспільні орієнтири та рівень довіри до державних інституцій. У цій системі координат фаховий правовий дискурс стає незамінним інструментом верифікації, що дозволяє відфільтровувати маніпулятивні наративи від об'єктивних фактів. Українська мова, подолавши тривалий етап утисків, трансформувалася в ключовий елемент національної стійкості. Сьогодні це не просто засіб спілкування, а потужний маркер ідентичності та щит інформаційної безпеки, який консолідує суспільство.

Українська мова виступає ключовим маркером національної ідентичності та потужним засобом формування суспільної єдності. Вона не лише об'єднує громадян навколо спільних цінностей і культурної спадщини, а й зміцнює відчуття належності до держави, сприяє консолідації суспільства та виступає важливим чинником стійкості в умовах сучасних викликів, зокрема інформаційного протистояння.

Водночас варто пам'ятати, що саме лінгвістичний фактор агресор використав як базовий конструкт для виправдання повномасштабного вторгнення 2022 року, маніпулюючи тезою про «захист російськомовних». Цей досвід гібридної війни диктує необхідність формування єдиних стандартів інформаційної гігієни та об'єктивності за спільної участі держави й громадянського суспільства. Відтак, потужною відповіддю на ці виклики стає створення та впровадження спеціалізованого освітнього контенту, який не лише спростовує фейки, а й системно зміцнюють мовно-культурний імунітет нації.

Зокрема мобільний додаток «Лінгвоцид», який має інтерактивний інтерфейс, є меморіалом русифікації в Україні, створений у 2022 році під час російсько-української війни [5]. Меморіал містить низку графічних табличок, розміщених поруч у центрі Києва, і мобільного застосунку, який пов'язує їх між собою. Таблички розташовані поблизу місць щоденного життя й ілюструють утиски української мови, пов'язані з ними – заборони українських шкіл, книжок, богослужінь тощо.

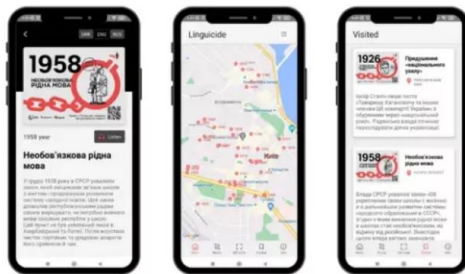

Рис. 1. Інтерфейс мобільного додатка «Лінгвоцид»

У застосунку можна не лише колекціонувати локації, читати описи кожної із заборон, а й знайти екскурсійні маршрути та аудіосупровід. Встановити можна на смартфон з App Store чи Google play [6].

Онлайн-курс «Мова меморіалів» є гарною складовою для роботи з минулим та пам'яттю, щоб підвищити власний рівень експертності для формування позиції щодо нових меморіальних проєктів в Україні, збереження мови й національної ідентичності. Допоможе зрозуміти «меседжі» меморіалів, усвідомлювати світову меморіальну мову, робота з соціальними ранами, важливими питаннями минулого [7; 9].

Мовний застосунок «ЙОЙ» як ефективний інструмент для вивчення української мови учнями з етнічних меншин зацікавлює через свою актуальність та важливість збереження та розвитку культурної спадщини. Здійснює позитивний вплив на формування мовної ідентичності учнів з етнічних меншин. Що сприяє розумінню та підтримці культурного різноманіття, а також розвитку методик вивчення української мови, які були більш адаптовані до потреб учнів із різним культурним та мовним фоном [4; 8].

Отже, в умовах інформаційної війни та гібридного збройного протистояння українська мова остаточно вийшла за межі суто комунікативного інструменту, утвердившись як фундаментальний фактор національної безпеки та безальтернативний маркер ідентичності.

Вона стає потужним засобом консолідації суспільства та формування стійкості до зовнішніх маніпуляцій, допомагаючи громадянам відокремлювати правду від деструктивних наративів.

Ефективна протидія інформаційним загрозам неможлива без активного залучення суспільства через інноваційні формати. Сучасні цифрові та освітні ініціативи, такі як інтерактивний меморіал

«Лінгвоцид», онлайн-курс «Мова меморіалів», мовний застосунок «ЙОЙ» відіграють вирішальну роль у візуалізації наслідків русифікації, вивченні української мови, зціленні соціальних травм та підвищенні експертності громадян.

Список використаних джерел

1. Бортун К. О., Дядькович М. С. Теоретико-поняттєве розуміння особливостей мовних інновації російсько-української війни 2022 року. *Україна XXI століття: тенденції та перспективи розвитку* : матеріали XXIII наук.-практ. конф. Київ : Вид-во Європейського університету, 2022. С. 7–9.
2. Бортун К. О., Пічугіна Є. С. Особливості мовних інновації російсько-української війни 2022 року: статус, функції. *Україна XXI століття: тенденції та перспективи розвитку* : матеріали XXIII наук.-практ. конф. Київ : Вид-во Європейського університету, 2022. С. 9–11.
3. Бортун К., Прянчикова В. Українська мова як важливий вектор правового регулювання мов національних меншин. *Наукові горизонти XXI століття: мультидисциплінарні дослідження* : матеріали Міжнародної наукової конференції (м. Ужгород, 16–17 трав. 2024 р.) / уклад. О. П. Адамчо ; УжНУ, УкрІНТЕІ. Ужгород; Київ, 2024. С. 994–998.
4. Бунчук В. В., Бортун К. О. Мовний застосунок «ЙОЙ» як важливий вектор вивчення української мови в закладах освіти з мовами національних меншин. *Підсумкова науково-практична конференція слухачів, курсантів і студентів (25 квітня 2024 року)* : тези. Харків : Вид-во НАНГУ, 2024. С. 437–438.
5. Каріна Бортун. Додаток ««Лінгвоцид» – інтерактивний меморіал русифікації в Україні» як важливий вектор збереження культурно-історичних і лінгвістичних наративів. *Проблеми та перспективи розвитку системи безпеки життєдіяльності* : зб. наук. праць Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, курсантів та студентів. Львів : ЛДУ БЖД, 2024. С. 624–628.
6. «Лінгвоцид»: новостворений мобільний додаток присвячений знищенню української мови та культури. URL: https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/176096#google_vignette (дата звернення: 01.04.2026).
7. Мова меморіалів. URL: https://courses.zrozumilo.in.ua/courses/course-v1:eef+EEF-050+March2023/about?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTEAAR2r7Hh47HS6T_ZmA2g9UhJRTg7JR8l4t4_kRHZwYyoXxnt6QUMQkJbIgaal0_aem_ZmFrZW_R1bW15MTZieXRlcw (дата звернення: 01.04.2026).
8. Прянчикова В. Ю., Бортун К. О. Мовний застосунок «ЙОЙ» як ефективний інструмент для вивчення української мови учнями з національних меншин. *Підсумкова науково-практична конференція слухачів, курсантів і студентів (25 квітня 2024 року)* : тези. Харків : Вид-во НАНГУ, 2024. С. 459–460.
9. «Як читати меморіал»: запустили безкоштовний онлайн-курс. URL: <https://www.village.com.ua/village/culture/culture-news/349223-yak-chitati-memorial-zapustili-bezkoshtovniy-onlayn-kurs> (дата звернення: 01.04.2026).